

ר ש ו מ ו ת

ס פ ר ה ח ו ק י ם

13 במרס 1952

98

ט"ז באדר תשי"ב

עמוד	
134	חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 2), תשי"ב—1952
134	חוק הצהרות מוות, תשי"ב—1952
138	חוק לתיקון פקודת העיריות, תשי"ב—1952
138	חוק שירות בטחון (תיקון), תשי"ב—1952

חוק לתיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט (מס' 2), תשי"ב — 1952 *

1. פקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח — 1948, תתוקן כך: בסעיף 10. במקום סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה: "ג) הוראות סעיף זה חלות גם על תקנות כמשמעותן בסעיף 8 ועל תקנות שעת-חירום כמשמעותן בסעיף 9." 2. תקנות-שעת-חירום (קיום תקפן של הוראות), תשי"ב — 1951² — בטלות. 3. תקפו של סעיף 1 לחוק זה הוא מיום ו' באייר תשי"ח (15 במאי 1948).	תיקון הפקודה כיסול תחילת חוק

דב יוסף
שר המשפטים

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק הצהרות מוות, תשי"ב — 1952 **

פרק ראשון: נספחים

1. אדם שעקבותיו נעלמו יותר משנתיים, ויש יסוד לשער שהוא מת עקב מאורעות מלחמה או מאורעות טבע פתאומיים או תאונה (להלן — נספה), רשאי בית המשפט המחוזי בירושלים (להלן — בית המשפט) להצהיר על מותו, על פי בקשתו של אדם המעוניין בדבר או על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או של בא כוחו, אם נתקיים אחד מאלה: (1) מושבו האחרון או מקום מגוריו האחרון של הנספה היה בישראל; (2) רכוש של הנספה נמצא בישראל; (3) עקבותיו של הנספה נעלמו בישראל; (4) מושבו או מקום מגוריו של המבקש הוא בישראל — במקרה שהמבקש הוא אדם המעוניין בדבר. 2. (א) בית המשפט יקבע את יום מות הנספה ושעתו על סמך כל ראיה שהובאה לפניו ביחס לנסיבות או לזמן שבהם אירע המוות. (ב) נראה לבית המשפט שאין לדעת את יום המוות, חזקה על נספה שמת כתום שנתיים מיום שנעלמו עקבותיו. (ג) היום שבו נעלמו עקבותיו של נספה הוא היום שבו היה הסימן הידוע האחרון	הצהרה על מותו של נספה ימי מותו של נספה

* נתקבל בכנסת ביום ח' באדר תשי"ב (5 במרס 1952); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 100 מיום כ"ו בסכת תשי"ב (25.1.52), עמ' 104.
 1 ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תשי"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.
 2 סוכן התקנות 220 סיום י"א בכסלו תשי"ב (10.12.51), עמ' 286.
 ** נתקבל בכנסת ביום ח' באדר תשי"ב (5 במרס 1952); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 79 מיום י"ז באייר תשי"א (23.5.51), עמ' 204.

על הווייתו. היום יקבע על ידי בית המשפט בהתחשב עם העובדות שהונאו לפניו, וביתור בהתחשב עם הידיעה האחרונה בדבר הנספה.

(ז) באיך כל ראייה בנוגע לשעת המוות, יש להצהיר שמתו של הנספה אירע ברגע האחרון של יום המוות המוצהר.

3. הוראות פרק זה יחולו לגבי נספה, בין שעקבותיו נעלמו לפני תחילת תקפו של חוק זה ובין לאחר מכן.

פרק שמי : נעדרים מלחמת 1939--1945

מירושים

4. בפרק זה --

„נעדר“ פירושו -- אדם שמקום מגוריו האחרון היה באסיה, באירופה או באפריקה, ואשר בשנות 1939--1945 נעלם בנסיבות הנתונות יסוד מספיק לשער שמת עקב מאורעות מלחמה או עקב רדיפות גזעיות, דתיות, מדיניות או לאומיות, אולם אנשי חילות מזוינים ששירתו באירופה, באסיה או באפריקה, לא יראו אותם, בגלל שירות זה בלבד, כאילו היה מקום מגוריהם ביבשות אלה;

„אדם מעונין“, לגבי נעדר פלוני, פירושו -- אחד מן המפורשים להלך, בין שהוא אישיות טבעית ובין שהוא אישיות משפטית, פרט למי שבא מכוח היותו נושה בלבד, ואלה הם:

(1) מי שעלול להיות זכאי לעזבונו של הנעדר, או לחלק ממנו, על פי דין או על פי צוואה, או שאפשר שתהיה לו טובת הנאה בעזבונו;

(2) מי שאפשר שתהיה לו זכות או טובת הנאה ברכוש שהעברתו או חלוקתו יכולה להיות תלויה בהווייתו של הנעדר או במוותו, או בהאריך מוואו;

(3) מי שמעמדו האישי עלול להיות מושפע מהווייתו של הנעדר או ממוותו;

(4) מי שרוצה לאמץ ילד קטן של הנעדר, ומסודות או ארגונים הזכאים לפי החוק הנהוג בישראל להשתתף בפעולה משפטית זו של האימוץ;

„האמנה“ פירושו -- האמנה שקבעה ועידת האומות המאוחדות בדבר הצהרה על מותם של נעדרים והעמידה אותה להצטרפותן של מדינות ביום י"ט בניסן תשי" (6 באפריל 1950);¹

„הלשכה הבינלאומית“ פירושו -- הלשכה הבינלאומית להצהרות מוות שהוקמה לפי האמנה;

„בית דין“ פירושו -- כל דשות באחת הארצות שהצטרפו לאמנה המוסמכת מבחינת הענין, לקבוע את עובדות המוות לפי החוק הנהוג באותה ארץ.

הצהרה על מותו של נעדר

5. בית המשפט יצהיר על מותו של נעדר, על מי בקשתו של אדם מעונין או על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או של בא כוחו, אם נתקיים אחד מאלה:

(1) מושבו האחרון או מקום מגוריו האחרון של הנעדר היה בישראל;

(2) רכוש של הנעדר נמצא בישראל;

(3) הנעדר נעלם בישראל;

(4) מושבו או מקום מגוריו של הנבקש הוא בישראל, והוא קרובו של הנעדר

באחת מדרגות הקרבה האלה;

בן זוג, אבות, צאצאים, ילדים מאומצים וצאצאיהם, אחים ואחיות וצא

צאיהם, דודים או דודות.

¹ כתבי אמנה 17 מיום י"ג בתשרי תשי"א (23.10.50), עמ' 136.

<p>6. (א) בית המשפט יקבע את יום מותו הנעדר ושעתו על סמך כל ראיה שהובאה לפניו ביחס לנסיבות או לזמן שבהם אירע המוות.</p> <p>(ב) באין כל ראיה כזאת, יקבע בית המשפט את יום היעלמו של הנעדר מיום מותו.</p> <p>(ג) יום היעלמו של נעדר הוא היום שבו היה הסימן הידוע האחרון על הווייתו. היום ייקבע על ידי בית המשפט בהתחשב עם העובדות שהובאו לפניו, וביתרוד בהתחשב עם הידיעה האחרונה בדבר הנעדר.</p> <p>(ד) באין כל ראיה בנוגע לשעת המוות, יש להצהיר שמותו של הנעדר אירע ברגע האחרון של יום המוות המוצהר.</p>	<p>זמן מותו של נעדר</p>
<p>7. לא ידון בית המשפט בבקשתו של אדם מעובדי בהצטרף מותו של נעדר, אלא אם יש לפניו הצהרה גשבונית מאת המבקש, כי לא הגיש בקשה דומה באותו הארצות שהאטרופ לאמנה, או שהגיש בקשה כזאת והוא בו לפני מתן פסק הדין או שבקשתו בדחתה בגלל חוסר טמכות.</p>	<p>תנאי מוקדם לרישום בקשה</p>
<p>8. לא יתן בית המשפט הצהרה על מותו של נעדר, אלא אם במשך ההליכים שלפניו פורסמה הידיעה שיש בה לידיעה ויהא המשפט כדי לתמו התחברות מספקת לאזהרה שלפי המשפחה הוא מות, להודיע שהוא בדיכונ.</p>	<p>פרסום הידיעה</p>
<p>9. (א) תוגשה לבית המשפט בקשה להצהרת מותו של נעדר, יודיע בית המשפט, הן המישה עשר יום, ללשכה הבינלאומית את הפרטים המפורטים להלך, במידה שהם ידועים לו:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) שמו של הנעדר האלואו; (2) השמות והכתובות של בני משפחתו הקרובים ביותר; (3) מקום לידתו ותאריך לידתו של הנעדר; (4) מקום מגוריו הנוכחי; (5) מקום מגוריו הידוע לאחרונה; (6) כל ידיעה בנוגע לאחרונה; (7) התאריך הידוע לאחרונה שבו נראתה אצל בני המשפחה בבקשה שהנעדר עדיין היה בחיים; (8) שמו ותחבולתו של המבקש, העובד שיש לו בעצרה, קרובת המשפחה שלו אליו --- אם יש לו קרובת משפחה; (9) תאריך הגשת הבקשה. <p>(ב) לא יתן בית המשפט הצהרה על מותו של נעדר עד שלא עברו שלושה חודשים מהיחוד שבו פורסמה הידיעה הבינלאומית את הבקשה בהתאם לטעיק 10 של האמנה.</p>	<p>הודעת פרטי הבקשה ללשכה הבינלאומית</p>
<p>10. קיבל בית המשפט הידיעה בתחלטה הבינלאומית שהליכים משפטיים בדבר הצהרת מותו של נעדר כבר נעשו ותאריך קצרים לפני יום דין, יפסיק בית המשפט לנהל שעה את ההליכים שלפניו עד שהחלטה אחרת בית דין בעשהה סופית, יודיע למבקש או שמו אותו בית דין זאת שמו המבקש זה.</p>	<p>הספקת ההליכים המשפטיים</p>
<p>11. החליט בית המשפט בבקשה להצהרת מותו של נעדר, יודיע על החלטתו ללשכה הבינלאומית הן המישה עשר יום מן היום שבו נעשהה החלטה סופית, והודעה תכלול את תאריך החלטה זאת היום שנקבע כיום המוות, או את המציאות בימוקי הסירוב אם בדחתה הבקשה.</p>	<p>הודעת החלטה ללשכה</p>

12. ניתנה הצהרת מוות, בהתאם להוראות האמנה, באחת הארצות שהצטרפו לאמנה, תשמש ההצהרה בישראל ראיה לכאורה בדבר המוות ויום המוות.
13. (א) ניתנה באחת הארצות שהצטרפו לאמנה הצהרת מוות לפני שנכנסה האמנה לתקפה לגבי אותה ארץ, ובית הדין שנתן את ההצהרה אישר שהיא מספקת את התנאים והדרישות הכלולים בסעיפים 1, 2 ו-3 של האמנה, תשמש אותה הצהרה בישראל ראיה לכאורה בדבר המוות ויום המוות; אולם דבר זה לא יגרע מזכויות ברכוש או זכויות אחרות שנרכשו בישראל בתמורה ובתום לב לפני שאותה הצהרה הוגשה כראיה.
- (ב) נתן בית המשפט בישראל הצהרת מוות לפני תחילת תקפו של חוק זה, יהיה אותו בית משפט רשאי, לבקשת האדם שלפי בקשתו ניתנה ההצהרה, לאשר שההצהרה מספקת את התנאים והדרישות הכלולים בסעיפים 1, 2 ו-3 של האמנה.
14. (א) בית המשפט ייענה לבקשת בית דין בדבר גביית עדות הדרושה לאותו בית דין בהליכים משפטיים בדבר הצהרת מותו של נעדר, בין שהבקשה הועברה בדרכים המקובלות ובין באמצעות הלשכה הבינלאומית.
- (ב) העדות תיגבה בהתאם לחוק הנוהג בישראל לגבי גביית עדות בענינים המת-בררים בפני בתי דין נכריים.

פרק שלישי : הוראות שונות

15. (א) בית המשפט יתקן הצהרת מוות, אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפניו ראיה שיום המוות או שעתו או פרט אחר מפרטי ההצהרה שונים מזה שבהצהרה.
- (ב) בית המשפט יבטל הצהרת מוות לפי בקשת האדם שעל מותו הוצהר, או אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפני בית המשפט ראיה שהאדם שעל מותו הוצהר עודנו בחיים.
- (ג) תיקונה או ביטולה של הצהרת מוות אינם גורעים מזכויות ברכוש או מזכויות אחרות שנרכשו בתמורה ובתום לב עקב ההצהרה לפני תיקונה או ביטולה.
16. בית משפט, כשהוא דן בבקשה להצהרת מוות, תיקונה או ביטולה, רשאי לסטות מדיני הראיה, אם הוא משוכנע שנוסחת הענין מצדיקות סטיה כזאת; החליט בית המשפט לסטות מדיני הראיה, ירשום את הטעמים שהניעוהו להחלטתו.
17. (א) הצהרת מוות המשמשת ראיה מכוח חוק זה, לא תפגע בדיני התרת נישואין.
- (ב) ניתנה הצהרת מוות, ימציא רשם בית המשפט העתק ההצהרה לבית הדין הדתי העליון המוסמך לגבי האדם שעל מותו הוצהר, או לגבי בן זוגו, כחומר בדיוני בית הדין הדתי בבקשת היתר נישואין.
18. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה.
- (ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע חוק זה, ובכללן תקנות בענין סדרי הדין, אגרות משפט וערעור.

דוד בן-גוריון   דב יוסף
ראש הממשלה   שר המשפטים

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק לתיקון פקודת העיריות, תשי"ב—1952 *

1. תיקון הפקודה (א) פקודת העיריות, 1934 י. תתוקן כך: בתוספת הראשונה. במקום השם „מגידל” יבוא השם „מגדל אשקלון”. (ב) כל מקום בחוק או במסמך שבו מדובר ב”מגידל” יראו כאילו מדובר בו ב”מגדל אשקלון”.

דוד בן-גוריון   משה שפירא
ראש הממשלה   שר הפנים

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק שירות בטחון (תיקון), תשי"ב—1952 **

1. תיקון החוק חוק שירות בטחון, תש"ט—1949, יתוקן כך: בסעיף 11, במקום סעיף קטן (ד) יבוא סעיף קטן זה: „(ד) יוצא צבא, אשה, שהוכיחה באופן שייקבע בתקנות ולרשות שתיקבע על פיהן, כי טעמים שבמצפון, או טעמים שבהכרה דתית מונעים אותה מלשרת בשירות בטחון, תהיה פטורה מחובת אותו שירות.”

2. חוראת מעבר (א) אשה שהיתה ערב תחילת תקפו של חוק זה פטורה מחובת שירות בטחון לפי סעיף 11 (ד) לחוק שירות בטחון, תש"ט—1949, הפטור שלה — בטל; ומותר יהיה לקרוא לה להתייצב לשירות סדיר בחקופות המנויות בסעיף 6 (ד) לאותו חוק או תוך שנים עשר חודש מיום תחילת תקפו של חוק זה, הכל לפי המועד המאוחר יותר. (ב) אין האמור בסעיף קטן (א) בא לגרוע מהוראות סעיף 11 (ד) לחוק שירות בטחון, תש"ט—1949, כפי שתוקן בחוק זה.

דוד בן-גוריון   דוד בן-גוריון
ראש הממשלה   שר הבטחון

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

* נתקבל בכנסת ביום ח' באדר תשי"ב (5 במרס 1952): הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 95 מיום ג' בכסלו תשי"ב (9.12.51), עמ' 84.
 ** ע"ר מס' 414 מיום 12.1.34, תוס' 1, עמ' 1.
 נתקבל בכנסת ביום ט' באדר תשי"ב (6 במרס 1952): הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 101 מיום י' בשבט תשי"ב (6.2.52), עמ' 106.
 ספר החוקים 26 מיום כ"א כאלול תש"ס (15.9.49), עמ' 271.